

Omstillingskommisjonen
Att: Erlend Trygve GrimstadVår ref.:
KF

Deres ref.:

Dato:
18. mai 2026

Innspill til Omstillingskommisjonen

Tekna er fagforeningen for 118 000 naturvitere, teknologer og studenter. Våre medlemmer har høyere utdanning og representerer viktige kunnskapsmiljøer i Norge, både i offentlig og privat sektor. De spiller en viktig rolle i omstillingen Norge skal igjennom.

Tekna mener at ny teknologi, kunnskap og kompetanse er nøkkelen til en bærekraftig omstilling. Fram mot 2050 vil samfunnet, og spesielt arbeidslivet, endres drastisk, og det er derfor viktig at kommisjonen jobber tett med partene i arbeidslivet og lytter til fagforeningenes perspektiver. Tekna ser fram til Omstillingskommisjonens rapport og vi vil gjerne bidra med våre medlemmers kunnskap inn i kommisjonens arbeid.

Norge skal bli et lavutslippssamfunn innen 2050. Vi skal nå målene i Parisavtalen og Naturavtalen. Og vi skal sikre verdiskaping og en konkurransedyktig økonomi med trygge arbeidsplasser. Tekna mener at dette er mulig, men at det må investeres i på innovasjon, forskning og realfaglig kompetanse nå for å nå målet. Det er også svært viktig å ha en plan for kompetanseoverføring og -omstilling fra dagens næringer til fremtidens arbeidsliv.

Satsing på kraftproduksjon, kompetanse og forskning

Norge har et godt utgangspunkt for å bygge et fremtidsrettet og bærekraftig næringsliv, for eksempel innen energisektoren. Vi har en høyt utdannet befolkning og vi har verdensledende teknologimiljøer.

En viktig forutsetning er stabile og langsiktige rammevilkår. Norsk næringsutvikling trenger langsiktige rammer og mål og strekke oss etter. Det er derfor behov for en politisk, budsjettmessig og strategisk satsing som er forankret på tvers av politiske partier.

En annen forutsetning er tilgang på nok og riktig kompetanse. Tekna mener at det må satses på fornybar kraftproduksjon, kompetanse og forskning for å sikre

en lønnsom og bærekraftig omstilling av den norske økonomien. Vi trenger å etablere en langsiktig kunnskapsøkonomi.

Kostnadene ved å omstille seg vil på sikt lønne seg. Og en slik langsiktig tenkning må ikke komme i skyggen av kortsiktige gevinster og lite bærekraftige investeringer.

Det er en forutsetning at det bygges ut nok fornybar kraft og nett til å møte behovet til industrien. Strømnettet må moderniseres, energieffektivisering må gjøres lønnsomt og naturhensyn må bli tatt på alvor så det ikke bygges ned mer sårbar natur.

Tekna mener at tilgang på nok ren energi er en forutsetning for et nyskapende, grønt næringsliv. En forutsetning for dette er langsiktige og stabile rammevilkår for næringsutvikling, og det må investeres i en bærekraftig kunnskapsøkonomi.

Omstillingen Norge skal igjennom defineres av knapphet på tid, arbeidskraft og ressurser. Økt digitalisering og utviklingen av innovative og effektive næringer vil være avgjørende. Kompetansebehovutvalgets temarapport *Fremtidige kompetansebehov: utfordringer for grønn omstilling i arbeidslivet* fra 2023 trekker spesielt fram behovet for IKT-utdannede og ingeniører for å støtte opp under den grønne omstillingen. Det må satses systematisk på realfag fra grunnskolen til høyere utdanning for å sikre den teknologiske kompetansen som er grunnleggende for omstillingen av samfunnet.

Tekna mener at omstillingen Norge skal igjennom er avhengig av en systematisk satsing på naturvitenskapelig og teknologisk kompetanse i hele utdanningsløpet og arbeidslivet.

Det må satses på forskning og innovasjon, og det må investeres i å bygge sterke fagmiljøer som utvikler ny teknologi og tiltrekker seg internasjonal kompetanse og kapital. Perspektivmeldingen identifiserer forskning, innovasjon og utvikling som grunnleggende for at Norge skal forstå og løse samfunnsutfordringene vi står overfor.

Tekna mener at vi må ta forskning på alvor og øke offentlige investeringer i FoU til 1,25 prosent av BNP innen 2030.

Tekna mener at vi må skape nye næringer, før de gamle forsvinner. Norge har sterke eksportnæringer innen hav, energi, materialteknologi, helse og digitalisering som bør satses på. Petroleumsnæringen har sørget for store inntekter, arbeidsplasser, teknologiutvikling og et konkurransedyktig næringsliv i Norge i mange år, og vil fortsatt være viktig. Men tilgangen på olje og gass vil avta, og etterspørselen vil falle i takt med at markedet omstiller seg vekk fra ikke-fornybare energikilder. Mange land som ikke har tilgang til fossil energi som Norge, bruker nå store ressurser på innovasjon og grønn næringsutvikling. Norge må ta dette inn over seg, og ikke utsette økonomien og næringslivet for unødvendig stor omstillingsrisiko ved å starte omstillingen for seint.

En god plan må utvikles innenfor trepartssamarbeidet for at omstillingen skal bli vellykket både i privat og offentlig sektor. Dette gjelder ikke bare i overgang fra eksisterende til nye arbeidsplasser, men også i utviklingen av eksisterende arbeidsplasser. De løftene som skal tas framover er for krevende til at ansvaret kan legges på den enkelte virksomhet eller den enkelte arbeidstaker. Gevinsten av en vellykket omstilling er et gode som vil tilfalle samfunnet som helhet, og det er viktig at staten tar et sentralt ansvar i endringene som skal tas. I dette ligger det både et ansvar for mål og strategi, men også med tanke på å tilrettelegge med gode insentiver og virkemidler.

Tekna mener at det er behov for en helhetlig strategi for sluttfasen av norsk petroleumsvirksomhet, som ivaretar de ansatte på en god måte, og bidrar aktivt til overføring og utvikling av kompetanse til nye næringer.

Kompetanseutvikling som grunnsteinen i en rettferdig omstilling

Omstillingskommisjonens mandat identifiserer mangel på arbeidskraft som en utfordring norsk økonomi vil stå overfor de nærmeste årene. Tekna mener at dette bør sees i sammenheng med mangelen på rett kompetanse; med færre arbeidstakere og begrensede ressurser trengs den teknologiske og naturfaglige kompetansen som øker arbeidsproduktiviteten, muliggjør nye og mer effektive løsninger og bedrer ressursutnyttelsen.

Flere rapporter peker på at kompetansen som trengs for å omstille Norge med det grønne skiftet er bundet opp i eksisterende jobber, fortrinnsvis i olje og gass-sektoren.¹ Dette kan hemme vår omstillingsevne. Det er viktig at utvalget vurderer ikke bare hvilken kompetanse som *trengs* i årene fremover, men hvordan kompetansen skal *utvikles* fra eksisterende til nye næringer.

Det er viktig at omstillingen Norge skal igjennom blir så rettferdig som mulig, for alle arbeidstakere. Tekna vil oppfordre utvalget til å se mulighetsrommet i omstillingen Norge skal igjennom, og vurdere potensialet i nye grønne og innovative arbeidsplasser og næringer. En forutsetning for en vellykket og rettferdig omstilling er et tett samarbeid med partene i arbeidslivet og en reell investering i kompetanseutvikling. Arbeidstakere må kunne tilegne seg kunnskap raskt nok og gjennom hele arbeidslivet for å holde tritt med omstillingen av økonomien.

Tekna oppfordrer kommisjonen til å utarbeide et solid kompetansegrunnlag om hvordan omstillingen av arbeidslivet vil påvirkes

¹ Ingerød, Jørgen, mfl. *Rettferdig grønn omstilling*. Rapport 4-2024, Samfunnsøkonomisk Analyse, 2024, <https://samfunnsokonomisk-analyse.no/publikasjoner/rettferdig-gronn-omstilling>
Karlsen, Asbjørn. *Grønn omstilling og regional politikk*. NTRANS-rapport 01/2022, NTNU, 2022, https://www.ntnu.no/documents/1284688443/1285504199/Gr%C3%B8nn+omstilling+og+regional+politikk+NTRANS+rapport_endelig.pdf
Kristoffersen, Børge, mfl. *Outlook for Norway – Building sustainable industrial advantage through the green transition*. Rapport, NHO, 2024, <https://www.nho.no/siteassets/ak/2024/3outlook-for-norway---building-sustainable-industrial-advantage-through-the-green-transition-nhoxbcq.pdf>
Bassø, Maren Nygård, mfl. *Omstilling i petroleumssektoren*. Rapport 124/2020, Menon Economics, 2020, <https://menon.no/uploads/images/2020-124-Omstilling-i-petroleumssektoren.pdf>

av overlappende faktorer som utslippskutt, digitalisering, effektivisering og kunstig intelligens.

Tekna oppfordrer utvalget til å belyse behovet og potensialet for kompetanseutvikling gjennom hele arbeidslivet for å øke robustheten og konkurransedyktigheten til den norske økonomien.

Tekna ønsker videre samarbeid velkommen

Tekna følger Omstillingskommisjonens arbeid og ser fram til å gi innspill på konkrete problemstillinger når kommisjonen åpner for dette. Våre medlemmer besitter viktig kompetanse for å løse omstillingen Norge skal gjennom og representerer bredden i offentlig og privat sektor.

Vi håper på samarbeidsmuligheter og ser fram til kommisjonens arbeid for å sikre en bærekraftig, innovativ og trygg økonomi i Norge.

Med vennlig hilsen



Marte Ramborg
generalsekretær